

LETO XXIII. Štev. 54

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK — OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNJA 1953 (ZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“.

Ben Gurion se je odločil za popoln umik iz Gaze in Akabskega zaliva?

V Lidi sta se že sestala generala Burns in Dajan, da bi vskladila ukrepe
o izraelskem umiku in mednarodni zasedbi Gaze in šerm el Šejka

Jeruzalem, 4. marca (AP) — Predstavnik vlade je danes izjavil, da je predsednik vlade Ben Gurion naročil načelniku generalnega štaba generalu Dajanu, naj takoj pošlje poveljnika varnostnih sil OZN generalu Burnsu vabilo na sestanek in se z njim dogovori o ukrepih, potrebnih za

umik izraelskih čet. General Dajan je to naročilo že izpolnil. Menijo, da se bodo začeli Izraelci še ta teden umikati iz Gaze in Akabskega zaliva.

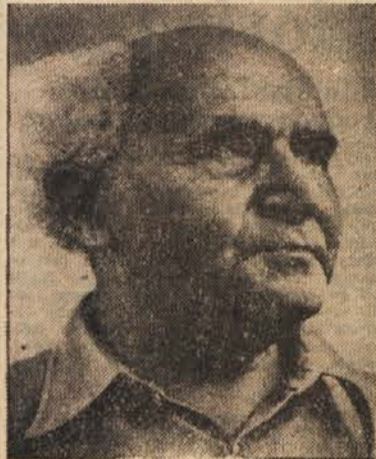
Poveljnik varnostnih sil OZN general Burns in komandant

izraelske vojske general Dajan sta se danes dejansko sestala na letališču Lidi. Po sestanku, ki je trajal dobro uro, je general Burns izjavil, da sta se zdaj sporazumela o načinu in času umika izraelskih čet.

V Jeruzalemu je danes začelo demonstrirati več sto Izraelcev, ki so zahtevali, naj Ben Gurionova vlada odstopi in naj Izrael ne izpolni sklepa OZN o popolnem umiku svojih čet.

Danes popoldne se je sestel Kneset, izraelski parlament, in začel razpravljati o umiku. Stranki Mapam in Andut Havoda sta nastopili proti vladi. Trenja v izraelski vladi so se tako še povečala, ker obe stranki sodelujeta v sedanjih Ben Gurionovi vladi.

Diplomatski opazovalci v Jeruzalemu sodijo, da bi utegnili negativno stališče teh dveh strank, ki se ne strinjata s politiko izraelskega umika iz Egipta, povzročiti Ben Gurionov poraz pri glasovanju o zaupnici vladi. Obe stranki imata v parlamentu 19 izmed 120 poslanskih mest. Tudi sodelavci tujih agencij iz Jeruzalema ne izključujejo tudi možnosti, da bo prišlo do krize vlade. Kakor poudarja Reuter, bo sklep o umiku morebiti objavljen danes po ponovni seji vlade.

Ben Gurion

V Generalni skupščini OZN

New York, 4. marca (AFP). — Generalna skupščina OZN je danes popoldne nadaljevala razpravo o umiku Izraelcev iz Egipta. Stalni izraelski delegat v OZN, Aba Eban je pred sejo izjavil, da bo obrazložil stališče svoje vlade, »da bi se vsa stvar razbistrila«.

Diplomatski krogi v OZN se močno nadejajo, da veleposlanik Eban ne bo spet poglobil dvome o umiku izraelskih čet iz Egipta, ki so ga bili v Jeruzalemu načelno že sprejeli.

V pričakovanju pogajanj o ureditvi ciprskega vprašanja v smislu sklepa Generalne skupščine OZN

Atene, 4. marca (Tanjug). — Grški zunanji minister Averoff je po vrnitvi iz New Yorka, kjer je vodil grško delegacijo na razpravi o ciprskem vprašanju, izjavil, da je Grčija zmagala in da je boj za Cipr prešel zdaj v odločilno fazo. To je omogočila indijska resolucija, ki jo je Generalna skupščina sprejela. Grčija bo zdaj lahko nadaljevala boj za Cipr, da bi jo pripojila k ciprski pravici do samoodločbe. Averoff je dejal, da je bila Grčija v OZN v težavnem položaju, ker bi glede na mednarodni položaj lahko prišla navzkriž z interesi nekaterih velisil, s katerimi je zdaj povezana.

Ob prihodu so Averoffa pozdravili predstavniki študentov s Cipra, ki so se mu zahvalili za njegova prizadevanja za ureditev ciprskega vprašanja.

London, 4. marca (AFP). — Vodja opozicijske Laburistične stranke Velike Britanije Gaitskell je zahteval, naj angleška vlada izpusti iz preganjanja ciprskega etnarha Makariosa. Predlagal je, naj pride Makarios v London, kjer bi lahko angleška vlada zahtevala od njega, naj objavi poziv, da prenese sedanje sovražnosti na Cipru. Potem naj bi vlada takoj začela pogajanja z Makariosom o nedavno objavljenem

Indijske ugotovitve

o volitvah in izjemnem stanju na Tajskem

New Delhi, 4. marca (Tanjug). — V zvezi z nedavnimi splošnimi volitvami na Tajskem in izrednim stanjem, ki so ga razglasili v tej deželi, pravi tujakšnji »Hindustan Standard«, da so izjemno stanje razglasili samo zato, da bi utrdili sedanjo diktaturo ministrskega predsednika Fibula Songrama. Songram se je v zadnjih letih dokopal do diktatorskega položaja in postal trajen zaveznik ZDA v SEATO, ki ima svoje operativno središče prav v glavnem mestu Tajske, Bangkoku. Kar zadeva trditve, da so izjemno stanje razglasili zaradi domnevne zarote opozicije, ki je hotela vreči vlado, pravi časnik, da so te trditve brez podlage, ker je opozicija zelo slabotna in ne more pomeniti nevarnosti za Songramovo vlado, zlasti še, ker vlada sama imenuje polovico članov

VREMENSKA NAPOVED

Delno do zmerno oblačno in topleje, jutranja temperatura med 3 in 7, v Primorju okoli 2, najvišja dnevna med 11 in 16 stopinj C. Atlantiske frontalne motnje so zaleje Pirenejski polotok, dotok toplerega zraka se nad alpskimi predeli še krepi.

Koča Popović na poti v Bruselj

Beograd, 4. marca (Tanjug). — Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je sinoči odpotoval na uradni obisk v Belgijo. Na železniški postaji so ga ob odhodu pozdravili član Zveznega izvršnega sveta Slavko Komar, generalni sekretar predsednika republike Jože Vilfan in belgijski veleposlanik Delcoigne.

S Kočo Popovićem sta odpotovala v Belgijo načelnik oddelka v sekretariatu Jože Zemljak in šef sekretarjevega kabineta Momo Čilo Peleš.

Titovo darilo egiptovskima otrokoma

Kairo, 4. marca (Tanjug). — Svetnik jugoslovanskega veleposlanstva v Kairu Čedomir Cvrlije je večeraj v Aleksandriji izročil sinu Egiptčana Ahmeda Saída, ki mu je botroval predsednik Tito, zlato uro s Titovim posvetilom. Ahmed Saíd je nedavno dobil trojčke, ki jih je krstil z imeni Tito, Nehru in Naser. Predsednik Tito je podaril zlato uro tudi drugemu egiptovskemu otroku, rojenemu na Delhi, ki nosi njegovo ime, in ponudil, da bi se otrok šolal v Jugoslaviji.

Na gospodarski fronti nova preizkušnja za Guyja Molleta

Dejanski primanjkljaj v zunanji trgovini zdaj že dvakrat večji kakor v proračunu predvideni primanjkljaj za vse leto 1957

Pariz, 4. marca (Tanjug). — Zunanjetrgovinski primanjkljaj Francije v trgovinski menjavi blaga s 16 drugimi deželami v Evropski organizaciji za ekonomsko sodelovanje (OECE) je dosegel minul mesec 88 milijonov dolarjev, kar je rekordni znesek. V poročilu Evropske plačilne unije je razen tega rečeno, da se je primanjkljaj francoske zunanjetrgovinske bilance v Evropi v

februarju v primerjavi z januarjem povečal za 18 milijonov dolarjev. Tako je sedanji primanjkljaj desetkrat večji kakor v istem mesecu lanskega leta.

Pomanjkanje deviz je samo splošni del krize v državnih proračunih, ki je minuli teden v parlamentu in javnosti zbudila ostre in žolčne razprave. Desničarska stranka neodvisnih in kmetov je začela srdito ofenzivo proti ekonomski politiki vlade in je minuli teden izvojevala prvo zmago, tako da so v posameznostih izglasovali načrt, po katerem naj bi se v nasprotju z vladnimi namerami povečale cene nekaterih kmetijskih pridelkov. Gospodarski in parlamentarni krogi so noč izrazili zaskrbljenost spriču teh težav, ki jih ne bo zmanjšalo niti ameriško posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev.

Glavni vzrok tega penečega pomanjkanja deviznih sredstev so visoki izdatki za uvoz petroleja. Skupni proračunski primanjkljaj je v januarju in februarju dva-

kratno presegal napovedani primanjkljaj za vse letošnje leto, in sicer v znesku več kot 600 milijard frankov. Vlada je že sklenila, da bo posegla po drastičnih ukrepih za varčevanje, vendar si bo moral Guy Mollet takoj po povratku iz ZDA in Kanade v parlamentu z vsemi silami prizadevati, da bi preprečil podražitev že samo mleka. Nevarnost je, da bo prišlo spriču tega na dnevni red tudi splošno povečanje plač in mezd za okrog 400 milijard frankov na leto.

Zaradi naglega naraščanja primanjkljaja v trgovinski menjavi blaga s tujino so se vladni izvedenci lotili predloga, po katerem naj bi uveljavili vrsto ukrepov za omejitve pri prizdele uvozu surovin in goriva, po katerem ima francosko gospodarstvo trenutno največ potreb. Menijo, da bodo vlado ostro napadli desnica, center in leвица, ko se bo v Bourbonški palači začela splošna razprava o celotni politiki vlade.

Naši sindikalni delavci so se vrnili iz Poljske

Beograd, 4. marca (Tanjug). — Delegacija ZSJ s podpredsednikom Centralnega sveta Dragim Stamenkovićem na čelu, ki se je 13 dni mudila na Poljskem v gosteh pri Zvezi poljskih sindikatov, se je sinoči vrnila v Beograd. Med obiskom na Poljskem so na razgovorih proučevali možnosti za sodelovanje poljskih in jugoslovanskih sindikatov. Naša delegacija je povabila poljske sindikate, naj pošljejo svojo delegacijo na prvi kongres delavskih svetov Jugoslavije.

Le še ena ladja na dnu Sueškega prekopa

Ismailija, 4. marca (Reuter). — Kakor je izjavil predstavnik OZN, so danes začeli dvigati iz Sueškega prekopa ladjo »Louis Periere«. Menijo, da jo bodo potegnili iz prekopa do srede, narkar jo bodo odpeljali v luko Port Fuad. V prekopolu bo potem ostal samo še potopljeni remorker »Edgard Bonet«.

Zadovoljstvo v Londonu

z zahodnonemškimi prispevki za vzdrževanje britanskih čet v Porenju
in za britanske vojne dobave

London, 4. marca (Tanjug). — Načelni sporazum o finančnem prispevku bonnske vlade k vzdrževanju angleških čet v Zahodni Nemčiji so ocenili v Londonu kot zadovoljiv. Predstavnik Foreign Officea je danes izjavil novinarjem, da je bil sporazum sklenjen ne glede na načrt angleške vlade o umiku dela čet iz Nemčije. Sporazum je bil dosežen po pogajanjih v Bonnu, ki so trajala 6 tednov. Razen privolitve Zahodne Nemčije, da bo plačala Veliki Britaniji 50 milijonov fun-

toz za še nedoločeno obdobje, je bonnska vlada sprejela tudi druge finančne obveznosti, ki bodo ugodno vplivale na angleško plačilno bilanco. Za prihodnje leto so v načrtu angleške vojne dobave Zahodni Nemčiji v vrednosti 100 milijonov funtov in o polovici teh dobav so kupčije že sklenjene.

Omenjene dogovore imajo v londonskih krogih za zadovoljive tudi spriču dejstva, da so bila pogajanja težavna zaradi revizije angleškega obrambnega programa in načrta o umiku štirih angleških divizij ter ene letalske enote iz Zahodne Nemčije.

»Nedoločeno obdobje«, za katero bo Zahodna Nemčija plačala 50 milijonov funtov, se baje ujema s prihodnjim finančnim letom, ki se bo začelo 1. aprila. Predstavniki bonnske vlade so jasno povedali, da je to zadnje plačilo za vzdrževanje angleških čet v Zahodni Nemčiji. To vprašanje kakor tudi pogodbeno formulo, da je 17 milijonov funtov neposredno plačilo za vzdrževanje angleških čet, 33 milijonov pa

»pomoč« Veliki Britaniji na podlagi pogodbe o Atlantski zvezi, bo nedvomno dalo povod za interpelacije v angleškem Spodnjem domu.

O sporazumu je danes kratko poročal minister za finance Thornycroft v parlamentu. Rekel je, da so dogovori po mnenju vlade pravični in da je vlada pripravljena, da jih odobri. V krajši razpravi narodni poslanci, zlasti opozicionalni, niso pokazali nobenega navdušenja spriču sporazuma. Velika Britanija se je namreč znašla v položaju, da sprejema od Zahodne Nemčije darila namesto odškodnine na podlagi pravice, ker ima svoje čete na nemških tleh. V pričakovanju očitkov in ugovorov nekaterih poslancev pristojni krogi izjavljajo, da so formulacije brez praktičnega pomena. Formulacijo »pomoč« so sprejeli spriču notranjepolitičnih potreb Adenauerjeve vlade, ki ji je mnogo lažje, da tako pridobi javnost, kakor če bi jo morala pridobiti za plačevanje »okupacijskih stroškov«. Na drugi strani pa nudi privolitve Zahodne Nemčije v to, da poveča prispevek od 34 na 50 milijonov funtov, Angležem tudi moralno pravico, da danes trdijo, da Zahodna Nemčija s tem javno potrjuje pomen angleškega vojaškega prispevka k Atlantski zvezi.

Sestanek sveta Atlantske zveze

Pariz, 4. marca (Reuter). — Svet Atlantske zveze je na današnji seji nadaljeval razpravo o predlogu Velike Britanije, po katerem bi zmanjšala svoje sile na evropski celini. Po seji, ki ji je prisostvoval poveljnik atlantske vojske v Evropi general Norstad, so objavili poročilo, ki pravi, da »Svet« upa, da bo v kratkem končal delo.

General Norstad bo jutri odpotoval v Turčijo na tridnevni uradni obisk.

Ofenziva se je izjalovila

V Alžiru se upor nadaljuje na vseh sektorjih

Pariz, 4. marca (Tanjug). — Poveljstvo francoskih čet v Alžiru je danes objavilo, da je padlo 24 francoskih vojakov, 42 pa je bilo ranjenih, ko so uporniki v zadnjih 48 urah srdito napadli francoske enote. Poveljstvo pravi, da se bijejo boji z nezmanjšano srditostjo po vsem Alžiru. V zadnjih 4 dneh je bilo ubitih in ranjenih 106 francoskih oficirjev in vojakov. Francosko poveljstvo danes trdi, da je padlo v tem času nad 400 Alžircev. Francoski korpus v Alžiru je začel ofenzivo proti upornikom takoj po zaključku alžirske debate v OZN pred 20 dnevi. Po uradnih podatkih je padlo od takrat 2000 Alžircev, nad 3000 pa so jih odgnali v zapore in koncentracijska taborišča. Uradno trdijo, da so od 35 glavnih voditeljev vojaškega in političnega štaba alžirske vstaje zaprli doslej 17.

V zadnjih dveh dneh se je vojaški položaj v Alžiru za Francoze naglo poslabšal. To priznava danes poročila v tisku, ki pričajo, da ofenziva francoskih čet ni razbila uporniških enot. Boji se bijejo zdaj enako na srednjih, zahodnih, vzhodnih in južnih področjih dežele. V zadnjih spopadih so uporniki sestrelili tudi več francoskih letal in helikopterjev. V okolici Constantine in v Veliki Britaniji so morali promet znova ustaviti.

Politični krogi v Parizu dvo-

vprašanje urediti z vojaško silo. Ti krogi z velikim zanimanjem pričakujejo debato o Alžiru, ki naj bi se začela v poslanski zbornici prihodnji teden.

Francoske oblasti v Alžiru so začele danes oboroževati koloniste, ki so se prostovoljno prijavili za boj proti alžirskim upornikom. V mestu Alžiru so ustanovili mestno milico. V okolici Constantina so danes stopili v boj proti upornikom prvi oddelki teh prostovoljcev. V mestu Alžiru bodo te dni oborožili več kot 8000 francoskih kolonistov in drugih Evropejcev, podobno pa nameravajo storiti tudi v drugih večjih alžirskih mestih.

Nova politika v Alžiru

Ottawa, 4. marca (AFP). — Francoski ministrski predsednik Guy Mollet je sinoči po kanadskem radiu in televiziji izjavil, da Francija ne zahteva, naj bi se alžirski uporniki brezpogojno predali. »Pripravljeni smo sestati se z voditelji alžirskih nacionalistov in skupaj z njimi proučiti pogoje za ustavitev sovražnosti.« Po Molletovemu mnenju bi potekala pogajanja alžirskega spora v treh etapah: ustavitev sovražnosti, svobodne volitve nove alžirske skupščine in pogajanja, na katerih bi se dometili o bodočih francosko-alžirskih odnosih.

Premalo šol, učiteljev in učil

— najbolj pereči problemi šolstva na Dolenjskem — Le po 30 % učencev konča vse razrede osemletnega obveznega šolanja — V 11 letih obnovljenih 12 šol, zgradili pa so komaj 2 novi enooddelčni šoli, medtem ko je v gradnji že več let 5 šol, 14 jih je bilo delno obnovljenih, kar 25 jih pa še zmeraj nima lastnih stavb in gostujejo s poukom v zasebnih hišah in zasilnih gospodarskih poslopih. V vsem okraju ustreza osnovnim pogojem komaj 21 osnovnih šol. — Za novo šolsko leto bi morali dobiti v okraj vsaj 35 novih učiteljev za osnovne šole, prosvetni kader pa z Dolenjske beži zaradi težavnih materialnih pogojev, v katerih morajo delati šole.

Okrajni ljudski odbor je nedavno posvetil sejo obeh zborov trem osnovnim vprašanjem: vzgoji mladega rodu, prosvetnemu in kulturnemu delu med množicami in v telesni vzgoji. Poznavalec razmer, ki vplivajo na boljše ali slabše uresničevanje nalog s teh področij, je po končani seji preostalo pravzaprav samo upravljanje, čemu odborniki z vasi to-

med najslabšimi v okraju, znaša zdaj tu 95,30 % — uspeh dobrega dela šolskega odbora in skrbno pripravljene roditeljskih sestankov. Tudi v Podgradu na Gorjancih se je dvignil obisk razmer, ki vplivajo na boljše ali slabše uresničevanje nalog s teh področij, je po končani seji preostalo pravzaprav samo upravljanje, čemu odborniki z vasi to-

Pogled na Novo mesto s kandijske strani

krat na seji niso živahneje in plodneje sodelovali. Na zelo tehtna in pregledna poročila prof. E. Musarjeve, V. Berčeta in M. Smerduja — predsednika treh okrajnih svetov — so dali pripombe komaj štiri odborniki. In vendar so poročila, ki so jih odborniki dobili teden dni pred sejo, na 80 straneh odprla toliko žgočih vprašanj, da bi se odborniki morali oglasiti, če bi se poglobili v bistvo perečih problemov. Mar jim je vzelo besedo dejstvo, da govore poročila na mnogih straneh o izredno mučnih materialnih vprašanjih, ki zavirajo obnovo in zidavo novih šol, preprečujejo opremljanje šol z učili in drugimi učnimi pripomočki? Res je, glede finančnih sredstev za hiter dvig šolstva v okraju letos ne bo dosežen kakoznamenit prelom; vse bolj kaže, da bo ostalo precej po starem in da bo treba glede materialnih vprašanj še potrpeti in reševati le najnujnejše primere.

vedo, kaj vse jim lahko nudi dober sestanek v šoli (tako je v Novem mestu, Birčni vasi, Smihelu, Crnomlju, Vavti vasi itd.). Nasprotno je na pr. v mokronoški občini, kjer redno obiskuje šolo v Jelsevcu komaj 79 % otrok, na Trebelnem 83 %, v Grčevju 89 % itd. Starši v Jelsevcu se prav malo zmenijo za šolo in za vzgojo otrok (3 učence v prvem letošnjem polletju sploh niso hodile v šolo, 9 učencev iz tega okolja pa ne obiskuje višjih razredov osnovne šole na Trebelnem, kamor so bili prešolani). Zato raste nepismenost, ki se pokaže pri fantih, ko je treba v vrste predvojaške vzgoje. V Klenoviku, kjer mora obiskovati 111 otrok pouk v eni sami učilnici privatne stavbe, so dosegli komaj 66,7 % učni uspeh. Slabi materialni pogoji seveda porazno vplivajo na delo šole. Medtem ko je najboljši učni uspeh L. polletja v okraju dosežen na novomeški osnovni šoli (90 %), je najslabši spet na Jelsevcu (54,7 %), povprečje v okraju pa znaša 75 %.

Toda ne gre zgolj za materialna vprašanja, čeprav jih nikakor — in zlasti na Dolenjskem, ki še zmeraj občuti posledice svoje prejšnje nerazvitosti in vnesplošne zaostalosti — ne kaže zanemarjati. Poročila so načela tudi vprašanja, na katera bi odborniki ljudske oblasti morali najti odgovor, morali bi jih razlagati s srčno vneto doma in povsod, kjer prihajajo v stike s svojimi volivci:

Mnogo je činiteljev, ki vplivajo na učni uspeh šol; med njimi ni zadnje dejstvo, da je zlasti v najbolj oddaljenih krajih največ nižje organiziranih šol. Tako je v okraju že 9 osnovnih šol, na katerih poučuje vseh 8 razredov en učitelj v eni učilnici, dopoldne in popoldne, 30 šol izmed 92 je pa takih, kjer poučujeja večina le dva učitelja v eni učilnici menjaže dopoldne in popoldne učence vseh razredov. Trioddeleni šol je v okraju 10, 4 oddelčnih 14, 5 oddelčnih 8, 6 oddelčnih 13, 7 oddelčnih sta 2, 8 oddelčne 4, 10 oddelčna šola je v Crnomlju in 16 oddelčna v Novem mestu.

● ali je otrok na dolenjskem podeželju res še zmeraj za premnoge starše zgolj delovna sila, ne pa učence, šolar, ki mu skupnost mora omogočiti, da bo dobil vsaj tisto mero osnovnega znanja, s katero si bo v življenju lahko rezal dostojen kos kruha?

Med 333 učnimi močmi osnovnih šol je v okraju 291 učiteljev in 42 moških; od teh jih ima strokovni izpit 133, pripravnikov pa je 183. Učitelstvo z Dolenjske beži, čim doseže popolno garancijsko plačilo.

● Mar nam je vseeno, da le 30 odstotkov otrok v okraju konča vse razrede osemletne šole, vsi drugi pa obhajajo nekje pri 5. ali 6. razredu, če že niso takoj po četrtem hlapčki, pastirji in garanci na poljih?

Med 333 učnimi močmi osnovnih šol je v okraju 291 učiteljev in 42 moških; od teh jih ima strokovni izpit 133, pripravnikov pa je 183. Učitelstvo z Dolenjske beži, čim doseže popolno garancijsko plačilo.

● Ali bomo brezbrizni, da marsikje še vedno družina, družba in otrokovo okolje, v katerem živi, podirajo to, kar gradi šola?

Med 333 učnimi močmi osnovnih šol je v okraju 291 učiteljev in 42 moških; od teh jih ima strokovni izpit 133, pripravnikov pa je 183. Učitelstvo z Dolenjske beži, čim doseže popolno garancijsko plačilo.

● Ali nam bo res vseeno, da učitelji z Dolenjske odhajajo, ker jim ponekod ne nudijo osnovnih pogojev za stanovanje in hrano?

Med 333 učnimi močmi osnovnih šol je v okraju 291 učiteljev in 42 moških; od teh jih ima strokovni izpit 133, pripravnikov pa je 183. Učitelstvo z Dolenjske beži, čim doseže popolno garancijsko plačilo.

Na taka in podobna vprašanja, ki jih pereča problematika stanja šolstva v okraju ter razvoj kulture, prosvete in telesne vzgoje postavljajo pred ljudske odbornike, na okrajni seji ni bilo odgovorov.

OD USPEHOV DRUŽBENEGA UPRAVLJANJA BO TUDI TU NAJVEČ ODVISNO

Razveseljivo je, da se je šolski obisk v zadnjem letu zelo popravil, saj znaša v povprečju nad 94 %. Medtem ko je bil obisk šole pred leti na pr. v Skočjanu

CLANI Prešernove družbe

obnovite članarino za l. 1957!

strokovno kvalifikacijo in bo tako v jeseni samo osnovnim šolam manjkalo 35 novih učiteljev. Krajevni činitelji bi morali posvetiti veliko večjo skrb, da bi pomagali pripraviti za učiteljsvo stanovanje in ostale življenjske pogoje.

Letos je na pr. v osnovnih šolah 10.417 otrok, od teh v prvih razredih 2244, v četrth 2018, v osmih pa komaj 153! O vprašanju odtegotovanja otrok od pouka v višjih razredih naj bi razpravljali šolski odbori, sveti za šolstvo, družbene organizacije in društva. V Podbočju so na primer ugotovili, da je najboljše zdravilo za odpravljanje takih malomarnosti staršev od otrok javna obsodba, člani društva prijateljev mladine in vsi člani šolskega odbora so uspeli z javnim moralnim pritiskom, da so posamezni starši spremenili odnos do pošiljanja otrok k pouku. Tu prihaja od izraza vzgojno-politično delo činiteljev družbenega upravljanja, ki ne potrebuje ne investicij, ne drugih materialnih sredstev. Tega naj bi bilo v okraju veliko več!

O slabih, marsikje pa nemožnih učnih prostorih, v katerih so šole na Dolenjskem, smo svojčas že pisali; stanje se od takrat ni kaj prida spremenilo. Še vedno so skoraj povsod pomankljiva tudi učila; v 7 šolah imajo klopi in opremo še iz prejšnjega stoletja, na Catežu imajo pouk še vedno v gasilskem domu in bivšem župnišču v Cadražah v nekdanji kašči, v Dobravi v gasilskem domu in pod. Ni treba posebej omenjati, da manjka skoraj vsem šolam knjig in pomožnih učnih pripomočkov. Te stvari bo treba prej kot slej urediti s primerno večjimi finančnimi dotacijami, pa tudi z investicijami, ker so gradnje le odvisne od denarja, ne pa od dobre volje prosvetnih delavcev, šolskih odborov in ljudi, ki so pripravljeni skoraj povsod tako dela podpreti s prostovoljnimi delom, z voznjama, gradivom itd.

Dokler teh sredstev ne bo več kot jih je zdaj — čeprav so tako OLO kot občinski ljudski odbori vsa povojna leta vlagali

Z vso silo se je zaletel

Tudi poklicni voznik Kapurovič Azis je vozil pred dnevi po zvezni cesti iz smeri Cerklje proti Brezicam z neprimerno hitrostjo. Vozil je namreč tovorni avtomobil. Z neprimerno hitrostjo je pripeljal do križišča republikne z zvezno cesto, ki pelje proti Brezicam. Prav bi bilo, da bi pred križiščem vozilu zmanjšal hitrost in tako varno vozil v določeno smer vožnje. Tega pa seveda ni storil in je tako pri zavijanju proti mostu čez Krko zadrl s tovornjakom z vso silo ob železno konstrukcijo ob začetku mostu. Razen tega, da je na avtomobilu za okrog 30.000 din. škoda, sta dobila tudi lažje telesne poškodbe voznik in potnik, ki se je vozil poleg voznika v kabini.

Konji so se splašili

Pred dnevi je voznik Mihael Lipuš tehtal na javni tehnični v Celju voz s premočnim, tu se je z nekom razgovarjal in bil premalo pazljiv na živino. Ta čas je pripeljal po glavni cesti z motornim kolegom motorist Anton Gregl. Vozil je z veliko in prav gotovo neprimerno hitrostjo. Tedaj so se konji splašili in zapeljali voz na cesto. Motorist ni imel več časa, da bi se pri takšni hitrosti pravočasno izognil vpregi in je tako, zažel obno z motornim kolegom in padel. Pri tem je dobil hude telesne poškodbe, medtem ko na motornem kolegu ni bilo ravno preveč škode.

Vinjena voznika

Često se pripeti, da odstopi šofer svoje mesto za volanom nek drugi osebi, ne glede na to, ali zna pravilno in varno upravljati z vozilom ali ne. Tedaj se običaj-

PROMET NARASČA postrežba pa ni zadovoljiva

Obseg gostinskih storitev v goriškem okraju se je lani povečal za 9,8 odstotka, promet pa je dosegel skoraj milijardo dinarjev — Dve tretjini delavcev in uslužbencev brez kvalifikacije

Številne pomankljivosti v gostinstvu so že dalj časa predmet razprav na raznih konferencah. O njih je precej obširno razpravljali tudi na letnih konferencah Socialistične zveze. Ne gre zanikati materialnih težav s katerimi se srečuje gostinstvo zaradi pomankljivega števila lokalov, zapremernega ali nezadostnega inventarja in podobno. Te težave niso nič novega in so nujna posledica znanih povojnih razmer, ko v gostinstvo iz razumljivih razlogov nismo mogli vlagati znatnejših sredstev.

Postajajo pa neopravičljive, ko gre za malomarnost gostinskih delavcev ali posameznih kolektivov, torej za težave čisto subjektivne narave. In le-tih je kljub številnim praram, ki jih je bilo slišati dovolj v zadnjih letih, še zmeraj veliko. Šodimo, da sta glavni izvor vseh teh slabosti v gostinstvu premajhno spoštovanje oziroma pozornost napram gostom in sploh ljudem, ki se poslužujejo gostinskih uslug.

Primerov je dovolj in smo jih na tem mestu že večkrat navajali. Razen premajhne splošne kulture nekaterih gostincev je vzrok deloma tudi v tem, da so doslej prihajali v to panogo dekleta neposredno od doma, brez neoporebnega strokovnega znanja ali šole. Pomankljivi predpisi so to dopuščali, z občasnimi težaji, ki so jih prirejela strokovna združenja gostincev, pa stanja ni bilo moč bistveno zboljšati. To tembolj, ker so te težave nekateri smatrali kot nepotrebno zlo ali nekaj, česar ni treba preveč resno jemati.

Obseg gostinskih uslug v goriškem okraju se je lani povečal za 9,8%, promet pa je dosegel nad 937 milijonov dinarjev. To je za nad 84 milijonov več kot leta 1955. Povečanje prometa je deloma pripisati dvigu cen, bolj pa naraščajočemu obsejnu potniškemu prometu z Italijo. So-

Iz Maribora in okolice

Odraslih je še zmeraj premalo

Ljudska univerza v mariborskem mestnem arhivu je pokazala v svojem dosedanjem delu, da bi za primerjalni z delom v minulih letih, prav lepe uspehe, ki se ne izražajo le v rednosti predavanj in v prav posrečenem programu prireditelj, ampak tudi predvsem v zadovoljivem številu študijskih obiskovalcev. Čeprav je delo Ljudske univerze v tem smislu oziroma v tej sezoni šele po novem letu, ima sedaj za seboj že več vrst uspešnih predavanj, ki so imela doslej večinoma potopisni, ki so jih razni predavatelji podali ob spremljavi skopičnih slik o potovanju po Sinajskem

polotoku, po Italiji in zadnje predavanje dr. Danila Požara o popularnih vrstih po Turčiji. Morda je res po mnenju nekaterih program, glede na tak enostranski značaj, enoličen. Vendar se smemo pri tem prezreti tega, da je to program, ki trenutno najbolj ustreza sedanim obiskovalcem, ki jih v večini primerov sestavlja do 80 % mladina od osnovne šole, preko nižje gimnazije in vajahskih šol oziroma internatov do gimnazijev višjih razredov. Ker je odraslih obiskovalcev še zmeraj premalo, je nedvomno tak program predavatelj trenutno še najbolj primeren, hkrati pa predvsem, ustreza željam mladih po spoznavanju tujih dežel, ki so večkrat v srednjem političnem neznanju, a jih iz golemi časopisnih poročil ni možno toliko spoznati, kakor iz živahnega pripovedovanja tistih, ki so jih v zadnjem času obiskali.

Program predavanj bi se sedaj seveda bolj popestriti v primeru, da bi se povečalo število odraslih obiskovalcev. V tem primeru bi se lahko ustanovila v arhivu nova mladinska ljudska univerza, ki bi bila izključno za mladino, za katero bi bilo potrebno preskrbeti poseben program predavanj. Ker pa te spremembe ni mogoče izvesti v teku ene sezone, je najbolje, ako ostane njeno delo tako, da bo s programom in delom zadovoljevala ene kakor druge obiskovalce. Na sedanjih uspehih in izkušnjah pa bo potem v nadaljnjih letih lahko realizirala zamisel o širšem izobraževalnem delu v zimskem času tako med odraslimi kakor posebej med mladino.

Pod oboki mariborskega mostu se vidi najstarejši del mesta

Peter Močnik — sedemdesetletnik

Te dni praznuje v Mariboru Peter Močnik sedemdesetletnico. Rodil se je 1857. leta v Strpi vasi pri Pliberku, v Celovcu je opravil učiteljsko izpite. Kotlje so mu bile prvo službeno mesto. Tu se je spoznal z mladim Lovrom Kuharjevcem — Prežihovim Vorancem. Le-ta se je Močnika zmeraj spominjal kot dobrega slovenskega učitelja. Zgodnja leta pred prvo svetovno vojno je bil upravitelj osnovne šole v St. Petru na Vašnjah pri Velikovem. S poukom v sajdvarstvu, vrtnarstvu in čebelarstvu si je ustvaril zaupanje pri tel. ljudeh. Ustanovil je prvo čebelarško društvo v okraju. Ustanovil je prvo slovensko kulturno društvo. Širil je slovensko kulturo. Zavedajoč se na mnoge ovire, je zvesto kobiljavil nemški gospodi, zato ga je avstrijsko-nemško nacionalno časopisje stalno napadalo. L. 1914 so ga prestrelili v -trdnjo nemške kraje na Gornji Koroski. V prganstvu v bližini Salzburga je bil sprejel kot tujec. Postopoma je s svojo strokovno razpeditostjo ustvaril simpatije pri ljudem in in ustanovil celo salonski orkester. Petra Močnika je 1919. leta kot izgnanca ponovno in besno napadlo nemško nacionalno časopisje.

Ob pilsbistvu srečamo Močnika v Pliberku kot upravitelja osnovne šole in med prvimi zagovorniki slovenskih narodnih pravic. Pozneje je bil šolski nadzornik v preveljsko-dravogradskem okraju in okraju Morbor-levi beg. V Ravnan na Koroskem je 20 let vodil pevski zbor in orkester. Mnogo strokovnih člankov v sadjarških, vrtnarskih in čebelarških revijah je napisala Močnikova skrbna roka že v stari Jugoslaviji in še danes imajo ti članki vsebinsko vrednost.

Spomladi 1941. leta je bila Močnikova družina ponovno izgnana. Tokrat v Bosno. Njegov edini sin Danilo, ki je takrat v ljubljani sodeloval pri Totem teatru, je bil po italijanskih fašistih interniran in odpeljan v Gonars in v Renicerji. Kmalu po vrnitvi v Jugoslavijo je podlegel boleznim in kmalu umrl.

Močnik je še zmeraj v snovanju. Zlasti se udeležuje kot predavatelj in pisec člankov v čebelarstvu, sadjarstvu in vrtnarstvu. Je sourednik in pisec mnogih sestavkov predkretkim izdane knjige »Sodobno čebelarstvo«. To je strokovna knjiga kakršne doslej še nismo imeli, in smo jo zelo ogrešali.

Jubilantu Petru Močniku, živi priči pomnčenja in neumornemu sadjarju, čebelarju ter učitelju še mnogo zdravia. D. M.

Triintrideset let v knjižnici

Tovarišica Marija Goričan v Slov.Bistrici je po letih menda najstarejša knjižničarka v okraju, saj jih ima že 73, po delu v knjižnici pa čisto gotovo, saj izposoja knjige že od leta 1924.

V Slovenski Bistrici so ustanovili knjižnico leta 1908, in sicer kot oddelek čitalnice, ki je obstajala že prej. V kratkem času je zbrala med zavednimi Slovenci 250 slovenskih knjig. Po prvi svetovni vojni jih je imela že 1400. Leta 1924 je postala knjižničarka Marija Goričan, ki je bila učiteljica na šoli v Slovenski Bistrici. Bila je tretja knjižničarka v tej knjižnici. Med okupacijo so Nemci knjižnico uničili. Po končani vojni pa so kmalu zbrali 300 knjig in Goričanova je uredila novo knjižnico, le-ta ima sedaj 2000 knjig.

le s tem, da nekateri izobraženci knjige tudi kupujejo, precej časa pa porabijo za branje dnevnega časopisa, delo v društvih in v drugih organih.

sedaj ne dela za denar, temveč iz zadovoljstva, da lahko ustreže ljudem.

NEKOLIKO VEČ POMOCI

Prva leta po vojni je knjižnica najbolje uspevala, ker je občina dobro skrbela za nove knjige. Lani pa je dobila samo 67 novih knjig, kar je znatno manj, kot se je vpisalo novih bralcev. Več knjig je dobila leta 1955, ko je Svoboda, ki je knjižnico prevzela, kupila neko zasebno knjižnico za 70.000 din. Zal je bilo med kupljenimi knjigami mnogo neustreznih, ker se o nakupu niso posvetovali s knjižničarko.

Ker ima Svoboda premalo sredstev, bi bilo treba misliti tudi na druge vire pomoči, kot so zbirke in podobno. Goričanova meni, da so pred vojno znali bolje skrbeti za knjižnico. Prispevke so zbirali na raznih sejah in zabavah, dva odvetnika pa sta nabrala vsako leto precej stotakov na račun poravnav na sodišču. Sedaj ljudje premalo mislijo na podobne možnosti.

MLADINA NAJ ZAMENJA STARE

Delo v knjižnici je zelo hvaležno, pravi Goričanova. Vzlic temu bo morala svoje mesto prepustiti mladim. Pri 73 letih ne zmore tistega, kar je včasih. Ko je bila mlajša, je prebrala vse nove knjige, da jih je znala priporočati bralcem. Sedaj ne utegne več, ker ima v knjižnici zmeraj več dela, ovira jo pa tudi starost. Pomaga ji stara znanika in redna izposojevalka knjig. Toda tudi tista pravi, da bo morala zaradi starosti kmalu popustiti.

Delo v knjižnici je zelo hvaležno, pravi Goričanova. Vzlic temu bo morala svoje mesto prepustiti mladim. Pri 73 letih ne zmore tistega, kar je včasih. Ko je bila mlajša, je prebrala vse nove knjige, da jih je znala priporočati bralcem. Sedaj ne utegne več, ker ima v knjižnici zmeraj več dela, ovira jo pa tudi starost. Pomaga ji stara znanika in redna izposojevalka knjig. Toda tudi tista pravi, da bo morala zaradi starosti kmalu popustiti.

HVALEŽNI BRALCI

Knjižničarka Goričanova je zadovoljna z izposojevalci knjig, čeprav mora nekaj redkih tudi opominjati, da jih vrnejo. Prvo leto po vojni je imela knjižnica 140 rednih izposojevalcev, lani pa že 370, ki so prebrali 8200 knjig. Največ knjig si izposojevali mladinci, potem mladi delavci in gospodinjice, najmanj pa izobraženci. Čudna ugotovitev, ki ni jo bilo mogoče pojasniti

sedaj ne dela za denar, temveč iz zadovoljstva, da lahko ustreže ljudem.

sedaj ne dela za denar, temveč iz zadovoljstva, da lahko ustreže ljudem.

sedaj ne dela za denar, temveč iz zadovoljstva, da lahko ustreže ljudem.

sedaj ne dela za denar, temveč iz zadovoljstva, da lahko ustreže ljudem.

Zagrebsko gledališče v Ljubljani

Po dolgem času, skoraj po desetih letih, bo ljubljanska Drama sprejela te dni v goste zopet ansambel Hrvatskega narodnega kazališta. Hrvatski gostje bodo v petek nastopili z dramo Branka Markovića »Glorija«.

Na sliki: Avgust Cilić, Mira Stupica in Emil Kutijaro v »Glorije«.

NOVOSTI NA KNJIZNI POLICI

PADAJO ROŽNATI LISTI

»Pesmi Branka Zužka morda ne bodo deležne niti hrupnega sprejema niti kategorične zavrnitve, prav to pa se mi zdi v skladu z resničnim poslanstvom poezije.« je zapisal Jože Smič kot uvod v simpatično zbirko Zužkovih pesmi, ki jo je izdala Primorska založba, ki je predstavlja s svojo prvo knjigo, ki pa je padla v čas dveh pesniško pomembnejših zbirk, namreč Vipotnikove in Kovičeve.

Pesnik je zbirko razdelil v tri cikle: Ne štejemo ur, Za naju govori večerna zarja, Neslišne bele perutnice. V formalnem oziru se še zmerom trdno oklepa klitične zgradbe in zaključnega verznege ritma, pri čemer je doberšen del pesmi v sonetni obliki. Enako navezanost na ustaljena doganja pesniške tvornosti zasledimo v metaforiki, ki se ne vzpne čez okvir dovoljenega, ampak obstane nekje na meji med impresijo in liričnim razmišljanjem.

in podobo, vendar zaradi tega nič manj lirčno iskren. Njegova pesem je razodevanje sveta človeka, ki je občutil nemir in razkrajanje idealov, a še ni ves prežet z njima. Morda bi mogli imenovati osnovni motiv njegove zbirke: slovo od mladosti. V tem slovesu, v tem zavedanju samega sebe in svoje poti tiči tudi vzrok za pesnikovo zadržanost, ki daje opisu in refleksiji prednost pred čustveno podobo. Seveda bi bilo napačno vse to pripisati vsaki pesmi v zbirki, gre le za neki splošni vtis.

Pesniško najzrelejši je Mrtvaški ples v poslednjem ciklu: skupa 14 sonetov, torej nekaj sonetni venez brez magistrala, ki bi mu mogli dodeliti eno visokih mest v pesniški obdelavi motivov vojne v naši poeziji.

ANTOLOGIJA JUGOSLOVANSKE GLASBE

Na sestanku jugoslovanskega Nacionalnega komiteja za glasbo v Beogradu (predsednik komiteja je ponovno komponist Stevan Hristić) so odločili, da Nacionalni komitej ne bo samo organ za koordinacijo različnih akcij v zvezi s popularizacijo jugoslovanske glasbe v tujini, ampak da bo vsestransko skrbel za glasbeno življenje in popularizacijo glasbe.

Da bi čimbolj popularizirali našo glasbo izven meja Jugoslavije, so razpravljali na tem sestanku o možnostih snemanja antologije jugoslovanske glasbe. To bi bilo poleg publikacije o glasbenem življenju najboljšo sredstvo za propagando jugoslovanske glasbe. Imenovana publikacija bo vsebovala podatke o naših komponistih in njihovih delih, o operah, glasbenih akademijah, inštitutih, glasbenih društvih in bo objavljena v francoskem in v angleškem jeziku.

V programu dela za prihodnji dve leti je predvidel Nacionalni komitej za glasbo, da bodo še naprej sodelovali v Mednarodni tribuni komponistov, sekciji mednarodnega sveta za glasbo.

STUDENTSKA REVIIJA ZA TUJINO

Mednarodni oddelek Zveze študentov pri Univerzitetnem odboru v Ljubljani je pred kratkim izdal prvo številko nove študentske revije za tujino. Revija je pisana o angleščini, sodelanci iz vrst nekaterih naših vidnih političnih delavcev, predvsem pa publicistov-studentov so prispevali številne zanimive članke iz zgodovine študentskega gibanja pri nas, njihovega socialnega, političnega, kulturnega in športnega življenja o preteklosti in danes. Revija je precej bogato opremljena, tiskana na dobrem papirju, krase jo številne reprodukcije umetniških del študentov Akademije za likovno umetnost in kiparjev slovenske mlajše generacije. Celotna publikacija je pravzaprav nekakšen zbornik, ki bo po načrtu izhajal letno.

ponatis Vipotnikove PESNIŠKE ZBIRKE Zbirka Ceneta Vipotnika »Drevo na samem«, ki je zanjo avtor prejel letošnjo prvo Prešernovo nagrado in ki je izšla konec lanskega leta pri Slovenskem knjižnem zavodu v Ljubljani, je bila v kratkem času razprodana, tako, da je danes ni več dobiti na knjižnem trgu. Ker je zbirka vzbudila mnogo priznanja tako pri kritiki kot pri bralcih ter je po njej precejšnje povpraševanje, se je Cankarjeva založba odločila, da bo izdala drugo izdajo te zbirke.

RAZSTAVA VLADIMIRJA BECIČA

Moderna galerija v Ljubljani pripravila veliko razstavo slikarskih del hrvaškega slikarja Vladimirja Beciča, poleg Račiča in Kraljevića enega najvidnejših hrvaških slikarjev, ki ga štejejo, poleg omenjenih dveh slikarjev, za začetnika moderne hrvaškega slikarstva. Velika retrospektivna razstava Vladimirja Beciča je bila letos do sedaj v Zagrebu, priredil pa jo je Inštitut likovnih umetnosti Jugoslovanske akademije. Na razstavi je bilo nad sto del, ki prikazujejo celotni razvoj tega hrvaškega umetnika. Za ljubljansko razstavo je ta izbor del še večji, razstava pa bo odprta predvidoma sredi prihodnjega meseca, okrog 15. marca, v Moderni galeriji.

NAŠI SLIKARJI V PARIZU

V prostorih jugoslovanske galerije v Parizu so od 25. januarja do 20. februarja razstavljal slikarji Ive Subić, Jože Čiuh in Dore Klemenčič-Maj. Razstavljali so risbe, perorisbe in risbe s čopičem, skupno okrog 70 del. Zanimivo je, da so vse te risbe nastale v Parizu v času njihovega bivanja v francoski prestolnici. Zato prevladujejo pariški motivi. Razstava je bila zaradi zanimanja občinstva podaljšana za 14 dni. Pariški časopisi so zabeležili o tej razstavi kratke ocene, v katerih govore vsi o solidni kvaliteti in označujejo karakteristične črte del vsakega posameznega slikarja. Tako piše kritik L. H. v Artsu, da je Ive Subić »s trdo potozo in lahkotnim poenostavljenjem predstavlja osebe, živali in pariške kotičke. Isti kritik trdi o grafiki Doreta Klemenčiča, da je ostra in razgibana v karikaturah iz kavarn in spretno lahkotna v pariških prizorih. Kritik omenja od risb Jožeta Čiuh »Zimo v Liki, ob portreta Makedon in ilustracije za »Don Kihota«. Tudi list »Le Parisien« piše o solidni kvaliteti razstavljenih del. Na sliki: Dore Klemenčič-Maj; Stojnice v Rue de Seine.

Jože Šorn: »Razvoj papirnice Vevče«

Vsak dan beremo knjige in časopise ter pišemo v zvezke, ne da bi utegnili pomisliti na to, kako nastane papir, kateri stroji so potrebni za to, kakšno mesto zavzema industrija papirja v celotnem gospodarstvu, kakšni družbeni problemi vse so v zvezi s to industrijo.

Knjiga, ki je izšla te dni iz tiska, je za nas v marsičem novost. Predvsem v tem, da nam pisec podaja sintetičen prikaz proizvodnje papirja na Slovenskem od protestantizma do danes. Videti je, da se avtor ne zaustavlja mnogo pri značilnih obratih fevdalnega družbenega sistema, pri znamenitih mlinih za papir, tudi ni še mogel podrobno obdelati razvoj po osvoboditvi; torej se je kot zgodovinar osredotočil predvsem na obdobje kapitalizma, nekako na stoletje 1842-1943. Zanimivo in važno je vedeti, kako je domači slovenski kapital spoečl marsikatero podjetje, toda razvitejši zornostajerski, dunajski ali češki kapital je domačega nadkril in izrinil, nekako posrkal. V premogovnikih Zasavja se je to zgodilo okoli leta 1840, v papirničarstvu se je to zgodilo okoli leta 1870 s tem, da se je najmočnejše tovarne za papir, Terpinčevih Vevč, polastil graški kapital. Ta pojav moremo imenovati »vdor tujega kapitala« — če seveda gledamo pojav s stališča razvoja slovenske družbe.

Novost dela je prav v tem, da je še posebej podrobno obdelana doba kapitalistične Jugoslavije, torej čas med obema vojnama, čas, ki je za našo narodno zgodovino — tako gospodarsko kot delavsko — izredne važnosti: prevzem »stujega« podjetja, pogajanja z Avstrijci, karteli, interesne skupnosti, položaj delavcev itd. Knjiga je pisana na osnovi arhivskega materiala, ki ga je znal avtor dobro izkoristiti. Z »Razvojem« je znatno prispeval k boljšemu poznavanju naše gospodarske zgodovine. Delo je izdala in založila, torej finansirala, Papirnica Vevče. Stevilne ilustracije in diagrami dajejo knjigi še večji pomen. Se posebej moramo pohvaliti delavski svet tovarne, ki se za objavo te zgodovine ni ustreljal zrtvovati kar znatna materialna sredstva. Cena knjige je 500 din, kar je pravzaprav v ozirih na velike stroške pri izdaji knjige zelo malo. Fin papir in okusna vezava povečujeta zunanjo privlačnost knjige.

Tone Potokar

O MAJHNH IN VELIKIH

FILMA: »ČEVELJČKI NA ASFALTU« IN »VERDI«

Dobro vemo, kako močan vpliv ima film na mladega gledalca, pa vendar temu ustrezno premalo skrbimo za protivojno mladinskih filmov. Prav zaradi te velike suptivnosti svojega specifičnega izraza bi le-ti mogli postati pomembno vzgojno sredstvo. Seveda za tovrstne filme ne bi smeli štediti sredstev in naporov ter zanje ankipirati najkvalitetnejše moči med filmskimi ustvarjalci. Gotovo ni naključje, temveč plod dololetnih iskrenih, da danes v vseh večjih gledaliških hišah pripravljajo mladinske predstave najboljših in najkakovostnejših del, ki so v gledališki lučje dobrosrčno zaslužila, da skrb za mladino ne more biti vedno novim kadrom temveč najprej starejšim.

Ne moremo zanikati nadejnosti mladim beograjskim režiserjem-debutantom, ki so za podjetje »Avala« film pripravili naš prvi mladinski omnibus »Čeveljčki na asfaltu«, pa vendar sodimo, da niso bili povsem uspešni, saj se dramatičnosti sicer stopnjuje, ostaja pa kljub temu vsakokoli nezanimiv v izraziti premočnatosti linije dohajanja. Lahko zapišemo, da so prav posamezni režijski dosežki v obratnem sorazmerju z možnostmi, ki jih dajejo za realizacijo posamezne zgodbe. Tako je realistično najbolj uspel režiser Boško Vučinić s prvo epizodo o Zorici in z vzornim poslušnom za otroško psiho maksimalno izkoristil najbolj preprost scenarij, ne glede na to, da je v stilu morda prešel že bolj v dokumentarnost. Pri njegovem uspehu pa mu je priročna mala Zorica gotovo veliko pomagala. Drugo in tretjo zgodbo o »Ljutiku« in »Zelenega Orisa« sta režisiral Zdravko Randić in Ljubomir Ristić, ki s skromnejšim uspehom in bolj svojimi blodim prikovanjem težko zapustila trajnejši vtis pri gledalci. Seveda s tem odpade tudi slehera vzgojna poanta, ki jo kdaj jedro filma prinaša. Tudi iz

biru otrok v slednjih zgodbah ni bila najboljše. Preveč je bilo čutili zgledevanja pri starejših igralcih vrstnikih, preveč je bilo igranja pred kamero v slabem pomenu besede, s tem pa se je že izgubila tudi pristnost, ki nam jo sicer more dati neposredna otroška igra. Fotografija že od nekdaj predstavlja v naši kinematografiji relativno najsolidnejšo ustvarjalno komponento in tudi tokrat nas smenaki niso razočarali. Isto velja tudi za izredno ilustrativno glasbo skladatelja Bojana Adamića.

Čeveljčki na asfaltu so običajni sredi poti, kajti mnogo je bilo stopanja v neznanu. Očke naših najmlajših so ostale vprašujoče... Dolga vrsta let je že odtlej, pa se morda le še spominjate, da je nekdanji na beneškem festivalu naš Kekec prejel mednarodno filmsko pohvalo kot najboljši mladinski film leta. Nad tem dejstvom se velja zamisliti: mar ni krenili ta omnibus preveč nazaj? V spomin na nesmrtnega opernega skladatelja Giuseppea Verdija so Italijani leta 1953 posneli barvisti film o življenju in delu glasbenega genija. Glavna odlika filma so odlično zapete arije iz njegovih oper, ki jih pojo najznamenitejši sodobni pevci Mario del Monaco, Tito Gobbi in Irene Genna. Fabula sama je nekje preveč prilagojena patriotičnem okusu italijanskega naroda, je pa hkrati dovolj sentimentalno pripravljena, da zmore v marsikaterem očesu vzbuditi tudi kanec solza. Medtem ko je v prvem delu tempo dogajanja precej počasen, se v drugem delu dogodki kar prehitevajo in zdi se kot da bi tudi avtorji filma dobili občutek, da film le že predolgo traja. Sicer filmu po obetne tehnični plat in kaj ostati razen vedno enakih montažnih prehodov enostavnega zadrževanja. Film pripravimo vsem, ki jih vedno znova more tako bogato oplajati nesmrtna glasba — velikega Verdija. In ob koncu še malo o domačem filmu. Bežna beseda o dokumentarnem filmu, ki je precej neopažen prešel naša platna, čeprav po svoji kvaliteti zasluži večjo pozornost naših kinobiskovalcev. Kulturni film o otoku gatahova sta pripravila lani polski režiser Ernest Adamić in snemalci Mile Değerlija in z njim na puljskem festivalu žela nedolžno priznanje, predvsem kar zadeva odlično kamero. Duhovito besediše k filmu je napisal književnik Janez Menart in zares je škoda, da ta pomembni uspeh naših dokumentaristov ni našel mesta v repertoarju premiernih ljubljanskih kinematografov.

Iz Male galerije — Bojan Golija: Kozolec

Knjige in revije

PREJELI SMO V OCENO: VENCESLAV WINKLER: DREJČ Z VIŠAVE. Na priloga partizanski motivi Božidara Jakca. Opremlil Uroš Vajga. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956. Strani 114 + (II) s.

JOSIP JURČIČ-JANKO KERŠNIK: RO-KOVNJAČI: Historični roman. Knjižnica Kondor, izbrana dela iz domače in svetovne književnosti, sv. št. 6. (Urednik Uroš Kraljčič). Ilustriral Miroslav Gaspari. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956. Strani 201 + (III) s.

G. E. LESSING: HAMBURŠKA DRAMATURGIJA. Prevodil, uvod in komentar napisal dr. France Koblar. Oprema in grafični del: Ignac Koprivčec. Oprema ovitka: Uroš Vajga. Založila Založba Kmečka knjig v Ljubljani 1956. Strani 481 + (III) s.

PAVEL KUNAVER: NEBO NAD NAMI. Drugi del: Zgradba vesoljstva. Počutna knjižnica Kmečka knjige 1956. Zvezek 3. Urednik Ignac Koprivčec. Oprema ovitka: Uroš Vajga. Založila Založba Kmečka knjig v Ljubljani 1956. Strani 100 + (IV) s. 43 sli.

LUDVIK STARIČ: KRAGULJE GNEZDO. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1957. Strani 120 + (VI) s. 8 sli.

KOMUNIST. Glasilo Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Leto XV (1956), št. 11-12. Izdajata »Kultura« v Beogradu in Cankarjeva založba v Ljubljani. Odgovorni urednik Moma Marković. Vsebinski: Socialistična demokracija in ekonomska politika v nadaljnjem socialističnem razvoju Jugoslavije (Edvard Kardelj); Govor Petra Stambolice na VIII. kongresu KP Italije; Pogled na neke aktualne probleme (Hassan Brežev); Aktualni problemi iz razvoja številnega stanja in sestava organizacij ZKJ; Zgodovina KPJ in našega delavskega gibanja (Jovan Marjanović); Sklepi; Komentarji; Ocene.

NABA SODOBNOST. Leto V, št. 3. Izdaja Priloga založba Slovenje. Glavni in odgovorni urednik Despo Segan. Ljubljana 1957.

PROTEUS. Ilustriran časopis za poljubno pridoznanstvo. Leto XIX (1956-57), št. 7. Izdaja Prirodoslovno društvo v Ljubljani. Urednik dr. Lavo Cermetič.

FILM. Ilustriran filmski mesečnik. (Izdajatelj in uredništvo nista navedena). Štev. 3.

PESNIK JEZE

Pišem teh nekaj vrstic o hrvaškem pesniku Janku Poliču-Kámovu, o človeku uporniku, ki je živel kratko življenje štiriindvajset let in ki je umrl anonimno v tuji deželi, pa je kljub temu v tem pičlem času napisal toliko, da bodo njegova zbrana dela, ki jih je začela izdajati reška založba »Otokar Keršovani«, obsegala štiri knjige na več kot tisoč pet sto stranic.

Ime Janka Poliča-Kámova je v hrvaški književnosti prav res bolj znano kot ime, zdaleč manj pa po tistem, kar za tem imenom stoji. Temu se ne smemo čuditi. Naravnost značilno je, da bo več kot polovica njegovega literarnega opusa šele sedaj, po skoraj petdesetih letih, sploh prvič nastisnjena in dostopna širši javnosti. Več svojih rokopisov je pa Polič sam uničil ali pa so se izgubili.

O Janku Poliču-Kámovu se je precej pisalo, saj je zaradi svojih naprednih idej, deloma pa tudi zaradi kvalitete svojega dela, zbujal veliko zanimanje. Tako je o njem pisal Matoš, pesnik Vladimir Cerina, ki je bil njegov osebni prijatelj, je l. 1913 tiskal na Reki posebno študijo o njem, kasneje pa sta njegova osebnost in delo pritegovala številne književnike, tako Antuna Barca, Nikolo Poliča, Jureta Kaštelana,

Stanislava Šimića in Dragutina Tadijanovića. Zadnji čas je o njem napisal obsežnejše študijo Jakob Ivaštinović, pa jo namerna-že omejenega reška založba tiskati kmalu v posebni knjigi.

Nekaj drobcev iz njegovega kratkega življenja Ta nemirni duh se je rodil 21. novembra 1888. leta na Pečinah tik Reke. Že detstvom so ga izključili na šulaku iz gimnazije, tako da je moral nadaljevati šolanje v Senju, kjer so ga stariji spravili v konvikt »Ozegovidnans«. Ultraklerikalna vzgoja mu je šla na živce in tu, v Senju, je iskati začetke Poliča upornika in brezverca, pa tudi njegove kasnejše pesniške zbirke »Psovka«. V sedemnajstem letu je demonstriral proti Klauenu in za svobodno hrvaško, pa so ga politični tri mesece zaprli. Potem se je selil iz kraja v kraj, se preživljal z najrazličnejšim delom, živel bohemsko življenje, sodeloval zlasti v glasilih napredne hrvaške mladine (»Pokret«, »Hrvatski djak«, »Mlada Hrvatska«), romal po jugoslovanskih deželah in po Italiji, po Kordunu in Liki kot trgovski zastopnik prodajal Singerjeve šivalne stroje, bil igralce in šahar kar in se marsikaj drugega, in vneto pisal.

Bil je izrazit opozicijskec, nasprotnik družbene ureditve, izrazit socialist, pa ni nič tudega, če ni nobena založba hotela tiskati njegovih književnih del. Tako se je zgodilo, da je l. 1907, torej pred petdesetimi leti, v samozaložbi izdal v Zagrebu štiri drobne knjige, dva zvezka pesmi (»Psovka«, »Istipana hartija«) in dve drami (»Tragedija mozgovat«, »Na rodnem gradu«).

ki ga je napisal Jankov brat, pesnik Nikola Polič, pesmi, novele in burke. Druga knjiga, ki je v tisku, bo odkritje. Prinaša roman »Isušena kaljuža«, ki ga je Janko Polič pisal med leti 1906-9. Rokopis tega romana je oddan leta 1913 Društvu hrvaških književnikov, ki ga je nameravalo izdati. Čez dobrih deset let ga je Julije Benešić izročil zagrebški Vseučilišni knjižnici, kjer ga je Tadijanović po tridesetih letih zopet našel. V tretjem zvezku dobit tiskane drame, med njimi štiri še neobjavljene (»Orgije monaha«, »Djevice«, »Covječanstvo«, »Mamino srce«). V četrtem zvezku pridejo na vrsto članki, feljtoni, potopisi, eseji, pa tudi pisma, zvečine nepoznana gradivo.

Janko Polič-Kámov (to pisateljsko ime si je vzdel po prekletem svetopisemskem kamu) je bil vest prvega desetletja tega stoletja na Hrvatskem. Bil je veliki psovč, oster kritik malomeščanstva, izrazil nasprotnik vseh sistemov in veljavne morale, z eno besedo: človek, ki se je najostreje postavil proti veljavnemu družbenemu redu, pa je zato popolnoma razumljivo, da takrat ni utegnili prodati in ga iz anonimnosti izkopavamo šele danes, po petdesetih letih.

IZPRED SODISCA V LJUBLJANI

Milijonska poneverba in velika moralna škoda

Zaradi prevelikega zaupanja uslužbenec prihaja čisto do velike materialne škode na račun zadržane premoženja, kakor tudi do nepopravljive moralne škode za združno gibanje na vasi.

zlasti poudarilo obtoženec skrajno škodljiv odnos do združnega premoženja, ki ga je lahkomišlno zapravil in s tem škodoval tako ugedu kmetijske zdruge v Tomišlju, kakor tudi združnemu gibanju na vasi sploh.

Podoben je bilo tudi v Horjulu

Tudi v Kmetijski zdruzi v Horjulu so potrebovali izvežbanega poslovođa za svojo trgovsko poslovalnico. Dal so oglas v časopis in javil se je Franc N. Nihec se ni potrudil, da bi se podrobneje zanimal za njegovo delo.

Vlom za vlomom

Komaj 23-letni elektroinštalaterski vajenec A. N. in 19-letni B. B. sta pri delu prišla na pogovor, kako bi prišla do denarja. Najprej sta razmišljala o iznajdbi kakega predmeta, ki bi šel dobro v denar.

Z jesenic in okolice

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Avgust Tancar. Gospodarska cesta

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Cetrtek, 7. marca ob 19.30: Karl Capek: »Mati«. Slavnostna premiera v počastitev Prapunka žena. Režija in scenar: Bojan Čebulj.

KINO

»RADIO«: Angleski barvni film: »Sverigal«. Predstavi ob 18 in 20. — V glavni vlogi Donald Wolfitt, Hildegard Neff in Terence Morgan. Danes zadnjikrat.

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem vsem, ki so se kakor koli spomnili moje matere

ANTONIJE ZLOBEC

in jo pospremili na njeni zadnji poti. Se posebej se zahvaljujem tovarišem iz Ljudske pravice.

CIRIL ZLOBEC

NAZVANJAMO ŽALOSTNO VEST, DA NAS JE V 77. LETU STAROSTI ZA VEDNO ZAPUSTILA NAŠA MAMA, STARA MAMA IN TETA

ANTONIJA ZUPANČIČ rojena ZEPIČ

NJENE ZEMELJSKE OStanKE BOMO SPREMILI V SREDO, DNE 6. MARCA 1957 OB 17. URI NA MESTNO POKOPALIŠČE V CELJU

CELJE, 4. MARCA 1957.

ZALUJOCI OTROCI: MIRKO, POLDA, RAJKO Z DRUŽINAMI IN OSTALO SORODSTVO

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE PO KRATKOTRAJNI BOLEZNI PREMINIL V 28. LETU STAROSTI NAŠ REDNI ČLAN, TOVARIŠ

JOŽE ODER

GOZDARSKI TEHNIK

POGREB DRAGEGA POKOJNIKA BO V SREDO OB 11. URI V MISLINJI

»DIT« GOZDARSTVA IN LESNE INDUSTRIJE V SLOVENJEM GRADCU

List izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje »Ljudska pravica«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, telefon 39-181

»Ljudska pravica«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, telefon 39-181 — Telefon za naročnike 31-030 in oglase 31-358 — Telefon poslovalnice na Titovi cesti 22-322 — Mesečna naročnina 250 din. za tujino 500 din — Tekoči račun 60-KB-6-Z-1293 — Poštni predal 42 — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo

DROBNI OGLASI

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA Zdravstveni dom Ljubljana-Mostje: dr. Alenka Radselj, Krekova ulica 5, tel. 31-359. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-300.

Čestitka

Pugelj Metki in Učakar Ivanu želi vsu srečo na novi življenjski poti — kolektiv litografije.

»PUTNIKA« - SLOVENIJA

IZLETI V PLANICO PUTNIK SLOVENIJA pritrjeva v nedeljo, 10. marca, enodnevnne izlete s POSEBNIMI VLAKI v Planico na zaključno tekmovalstvo v SMUŠKIH POLETIH na 130 m skakalnici.

DELOVNI KOLEKTIVI Za ogled SMUŠKIH POLETOV kupite vašim članom vstopnice ZE V PREDPRODAJI s 55 % popusta. Vstopnice dobite v poslovalnicah PUTNIK SLOVENIJA.

Društvo za varstvo ptic, Ljubljana, ima dne 17. marca 1957 ob 9 v gostini Cinkolce na Poljanski cesti svoj redni letni občni zbor. Člani in prijatelji društva vjudno vabljene. — Obdobje: Sminke »EVELINE« v 9 modernih svetlih barvah — enakovredne najboljšim francoskim — primerne za vsako priho in obleko, poskusite na vzorcih v drogerijah in Na-Ma v Ljubljani, Mariboru in Kranju.

PREDAVANJA

Gospodinje! Ljudska univerza v Ljubljani in Zavod za napredek gospodinjstva prireja ciklus predavanj »Dom in gospodinjstvo«. V četrtek, dne 7. marca 1957, bo predaval ing. Gestel Pavel: »Zakaj majhna stanovanja« (s sklopišnimi slikami). Predavanje bo ob 20 v dvorani Prirodoslovno-matematične fakultete, vhod iz Gosposke ulice.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA Torek, 5. marca ob 20: Brecht: »Kavkaški krog s kredos. Abonma E. Sreda, 6. marca ob 20: Molière: »Sola za moža«. Izziljena ženitev. Abonma S.

Opera Torek, 5. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje. Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

Opera Sreda, 6. marca ob 19.30: Operi: Ranko Marinković: »Glorija«. Gostovanje Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba. Izven in za poželje.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA Torek, dne 6. marca: lekarna »Studenti«, Gorkega ulica 18. Sreda, dne 7. marca: lekarna »Centere«, Gosposka ulica 12.

KINO PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Bolni čez reko«. UDARNIK: Ameriški barvni film: »To je ljubezen«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE Torek, 5. marca ob 18 in 20: Novi spored Totege teatra. Sreda, 6. marca ob 19.30: Puceci: »La Boheme«. Izven. Gostuje Otta Ondina.

IZ PTUJA KINO »MESTNI KINO«: Ameriški film: »Maščevalci«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ MURSKÉ SOBOTE »PARK«: Sovjetski barvni film: »Čvrček«. Predstava ob 20.

CELJSKE VESTI CELJSKO GLEDALIŠČE Torek, 5. marca ob 19.30: Miloš Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. — III. srednješolski abonma. ob 20: Miloš Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. — Torkov abonma in izven.

Sreda, 6. marca ob 19.30: Miloš Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. — II. srednješolski abonma. Petek, 8. marca ob 19.30: Shakespeare: »Macbeth«. — I. srednješolski abonma. Sreda, 6. marca ob 20: Miloš Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. — sobotni abonma in izven. Nedelja, 10. marca ob 16: Jerzi Lutowski: »Dežurna služba«. — Gostovanje v Trbovljah.

IZ ZALCA KINO Ameriški film: »Angel all demons«. Predstava ob 19.30. V glavni vlogi June Allyson in Jose Ferrer.

VESTI IZ TRBOVELJ KINO »DELAŠKI DOM«: Zaprt.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO KINO »UNION« Italijanski barvni film »GIUSEPPE VERDI«

Tednik: Filmske novosti št. 9. Predstave ob 16, 18, 30 in 21. V glavni vlogi Pierre Cressoy, Anna Maria Ferrero, pojo Tito Gobbi, Mario del Monaco in Irena Genna. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaja Torek, 5. marca ob 20: Anatole France: »Crainquebille«. Abonma Torek večerni. Vstopnice so tudi v prodaji. Sreda, 6. marca ob 20: A. Remec: »Magda«. Abonma LMS IV. Vstopnice so tudi v prodaji.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom Sreda, 6. marca ob 16: Ogrinc: »Kje je meja, veselje«. — A. T. Linhart: »Zupanova Mica«. komedija. Popoldanska predstava. Izven. Sreda, 6. marca ob 20: L. Bobič: »Družina Blo«. komedija. Premiera. — Red A. Vstopnice so tudi v prodaji. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 22-660. Abonante naprošamo, da poravnajo zapadle obroke.

ORBTNIŠKO GLEDALIŠČE Ljubljana Sreda, 6. marca ob 20: Patrick: »Vroč kri«. Prodaja vstopnic dve uri pred pričetkom predstave in v nedeljo od 10. do 12. ure. Rezerviranje telefon 22-633.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marionete Levstikov (Sentjacobski) trg 3 Cetrtek, 7. marca ob 17: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«.

Ročne lutke Resljeva cesta 28 Nedelja, 10. marca ob 17: Simončič-Pengov: »Medveda lovimo«. Prodaja vstopnic za vse predstave od srede dalje (razen nedelje) od 10—12 v upravi, Resljeva cesta 28, tel. 22-626, in pol ure pred vsako predstavo (tudi ob nedeljah), pri gledališki blagajni.

VESTI IZ KRANJA PREDSEKNOVO GLEDALIŠČE KRANJ Torek, 5. marca ob 20: Armand Salacrou: »Noči jeze«. Red A in izven. Sreda, 6. marca ob 16: Aristophanes: »Lisistrata«. Izven in za upokojenje iz reda D. Zadnjič. Mladini prepovedano. — Opozorjamo na zadnje predstavo. Cetrtek, 7. marca ob 16: Alojzij Remec: »Magda«. Red C in izven. Petek, 8. marca ob 19: Armand Salacrou: »Noči jeze«. Red Srednja tehniška tekstilna šola. Nedelja, 10. marca ob 16: Armand Salacrou: »Noči jeze«. Izven in za poželje.

KINO »STORŽIČ«: Ameriški film: »Selina«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Jane Wyman. »TRIGLAV«: — Primsko: Amer. barvni film: »Sin All Babe«. Predstava ob 19.

Z BLEDA Jugosl. film: »Obleganje«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Jurica Džakovič, Goranka Vrus in Boris Ruzančič

DROBNI OGLASI DELAVCE ZA DELAVNICE, šoferje C in D kategorije, sprejemno Zgledite se v upravi Električne centrale železnice, Ljubljana. 634 z HONORARNEGA ZASTOPNIKA za prodajo mlečnih proizvodov v Ljubljani in okolici takoj sprejemno. Plačilo po doseženem promet. Interesenti naj se zgledajo osebo v tajništvo Ljubljanskih mlekar. Ljubljana, Vodovodna 94. 648 KOMBINIRAN OTROŠKI VOZICEK, drap barve, skoraj nov, ugodno prod. Lavrič, Tugomerjeva št. 9, Zg. Slika. UGODNO POKODAM 40 kvadratnih metrov hiškega tujstva za spalnico in 200 kubnih decimetrov suhih macesnovih desk. Naslov: Koncut Joško, Veselova 17. 641 p

RADIO LJUBLJANA

Spored za torek, 5. marca 5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — vmes od 6.30—6.40 Reklame in obvestila — 7.10 Zabavni zvoki — vmes od 7.20 do 7.25 Naš jedilnik — 8.05 Za prijetno dopoldansko razvedrilo vam bodo peli in igrali domače pesmi in napeve pripeljani ansambli in solisti — 8.30 Igrajo mali zabavni ansambli — 9.00 Radijski roman: Anatolij Vinogradov: Paganini — IX. — 9.30 Mali dopoldanski koncert — 10.10 Od melodije do melodije — 11.15 Za dom in žene — 11.30 Pol ure samospevov jugoslovanških skladateljev — 12.00 Pol ure za ljubitelje slovenskih narodnih pesmi — 12.30 Kmečka univerza: Ing. Vlasta Stergar: Izkušnje pri zatranju plevev s kemičnimi sredstvi — 12.40 Georges Bizet: Arležanka, suita št. 1 — 12.15 Sambe, rumbe in boleri — 13.30 Pester operni spored — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Tečaj francoske jezika — 15. lekcijska — 15.55 Tečaj angleške jezika — 42. lekcija — 16.10 Popoldanski simfonični koncert — 17.19 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku — 18.00 Sportni tehnik — 19.30 Iz solistične glasbe — 19.00 Radijski dnevniki — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Pust, pust, širokih ust (zabavna karnevalska oddaja) — 22.15 Povabilo na ples — 22.15—23.00 UKV Program: Iz slovenske komorne glasbe — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

II. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

III. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

IV. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

V. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

VI. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

VII. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

VIII. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

IX. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

X. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

XI. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

XII. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

XIII. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

XIV. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

XV. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

XVI. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

XVII. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

XVIII. program 12.30 Pisana vrsta zabavnih skladb — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15—23.00 Iz slovenske komorne glasbe.

NAŠI LJUDJE V PARIZU

L. ILF in J. PETROV

Jugoslovanska kolonija v Parizu je dokaj številna, čeprav se ljudje v tem velikem mestu sicer zelo porazgubijo. Ob sprejemu kakšne jugoslovanske delegacije, ob gostovanju kakšnega našega umetniškega ansambla ali športnega moštva pa se pokaže, koliko naših ljudi je v Parizu. Jugoslavlani, ki prihajajo v Pariz na ta ali oni način, se tam znajdejo, kakor pač vedo in znajo. Seveda je to v veliki meri odvisno od tega, koliko časa kdo ostane v francoskem glavnem mestu.

Casovno se v Parizu najmanj zadržujejo »trgovci«, kakor jih imenujejo v tamošnjem jugoslovanskem žargonu, oz. zastopniki raznih podjetij. Ti pridejo v Pariz le za nekaj dni in spet odpotujejo, brž ko opravijo svoje posle, kar pa ne pomeni, da se isti ljudje že čez nekaj mesecev ne bodo iznova pojavili na velikih bulvarjih okoli Opere ali na Elisejskih poljanah. Največ Jugoslovancev sreča v Latinski četrti. To je tudi razum-

ljivo, saj tam žive vsi tujci, ki pridejo v Pariz zato, da bi spoznali francosko kulturo ter srečali, videli in slišali francoske izobražence. Med jugoslovanskimi obiskovalci Pariza je največ znanstvenih delavcev, književnikov, umetnikov, predvsem slikarjev, arhitektov ter študentov francoskega jezika.

Sicer pa je v Parizu le malo naših študentov iz študentovskih vrst. Za štipendiste francoske vlade izbirajo izključno že

diplomirane študente, mlade strokovnjake, ki prihajajo na enoletno izpopolnjevanje. Druga vrsta »študentov« so tisti mladi strokovnjaki, ki jih v Pariz pošiljajo naše znanstvene ustanove, akademije in univerze. Nekateri med njimi — ekonomisti, zdravniki, inženirji, pravniki ali profesorji — imajo štipendije UNESCO ali Mednarodne zdravstvene organizacije. Ti so seveda precej na boljšem, ker so štipendije mednarodnih organizacij višje kakor vse druge, saj presegajo celo povprečne francoske plače.

Veliko večino Jugoslovancev v Parizu tvorijo »samostojni«, ki se zlivajo v pisani in simpatični vrvež Latinske četrti. Med njimi se igralci nekoliko ločijo od drugih, saj prihajajo za krajši čas in imajo še največ denarja. Ostanjejo tri ali štiri tedne, prek UNESCO dobijo določeno število brezplačnih vstopnic, dan za dnem obiskujejo neizčrpno zakladnico francoskih gledališč in se kmalu spet vračajo. Slikarji prebijejo dneve in tedne v muzejih, ostanek časa pa uporabijo za ogledovanje mesta in za iskanje umetniških motivov. Tu in tam ima kdo srečo, da priredi razstavo, verjetno s skrito željo, da ga bodo čez noč »odkrili«. Izkušnje naših »najbolj genialnih« slikarjev pa so pokazale, da to v Parizu, ki je resnična slikarska prestolnica sveta, zares ni lahko dosegljivo. Zato vsi ti večji ali manjši mojstri čopiča že po nekaj mesecih odpotujejo nazaj v domovino, nekateri pa seveda ostanjejo več let in vztrajno prežijo na trenutek, ko se bodo proslavili.

Skoraj neverjetno je, kako se naši arhitekti malone brez izjeme v Parizu dobro znajdejo in kako jim »raste cena«. Mnogo jih je v Parizu že več let. Ti si vedno iznova podaljšujejo dovoljenja za nekaj mesecev, ker so zelo cenjeni v ateljejih francoskih arhitektov. Največje težave imajo študentje francoskega jezika, predvsem dekleta, ki delajo pri francoskih družinah. Po navadi varujejo otroke, zato pa dobijo stanovanje, hrano in skromno vsotico frankov. Če ima dekle srečo, da naleti na dobro družino, se vse dobro konča, mnoge pa pridejo v roke izkoriščevalcem cene delovne sile. Fantje morajo opravljati naj-

težja dela, na primer na tržnicah in v restavracijah. Vendar so vztrajni in ne odnehajo: izvrstno se naučijo jezika in tako dosežejo svoj smoter.

Na večjih zahodnonemških železniških postajah so začeli uvajati pri tovrstnem premiku prenosne radijske oddajnike, ki se po njih premikajo sporazumevajo s tretinčarji in postajnim prometnikom. Na 90 postajah so že preizkusili nove oddajnike, ki so se dobro obnesli. Pravijo, da premikali, strojevodje, kretničarji in prometniki na večjih postajah v bodoče ne bodo več zvižgali in mahali z zastavicami, marveč se bodo dogovorili z radijskimi oddajniki

Poenostavitev

Stražarji neke policijske četrti v Bostonu so duhovito poenostavili svojo službo. Na mestih, kjer je prepovedano parkiranje avtomobilov, so postavili napise z naslednjo vsebino: »Če ste se odločili, da boste tukaj parkirali, pridite na policijsko postajo in poravnajte globo desetih dolarjev!«

Vranje gnezdo se je vnelo ponoči, prav tedaj, ko je Ostap v prazni pisarni plesal tango in ko sta jo mlečna brata Balaganov in Panikovski mahala iz mesta ter se šibila pod težo zlatih uteži.

V dolgi verigi dogodkov, ki so si pred požarom sledili v etanovanju številka tri, je bila začetni članek ženička brez imena. Kot je znano, je v svoji mansardi žgala petrolej, ker elektrika ni zaupala. Po bličanju Vasisualija Lohankina se v stanovanju že dolgo ni dogodilo nič zanimivega in nemirni duh komornika Mitriča je trpel od prisilnega brezdelja. Ko je dobro pretehtal ženičine navade, se je jel vzemirjati.

»Stanovanje nam bo zažgala, staruha«, je mrmral. »Jojmene! Moj okvir pa je morebiti sam vreden dva tisoč rubljev.«

Ko je prišel do tega zaključka, je Mitrič zavaroval pred

Vse je bilo jasno. Hiša je bila obsojena. Ni si mogla kaj, da ne bi zgorela. In res je opolnoči zažarela, zažgana na šestih koncih hkrati.

Zadnji je iz hiše, ki se je že polnila z dušičim dimom in ognjenimi zubli, skočil Lohankin, zavpil v belo odejo. Na ves glas je rjul: »Požar! Požar!« Čeravno s to novico ni mogel nikogar presenetiti. Vsi prebivalci Vranjega gnezda so bili zbrani. Pijani Prjahin je sedel na svojem kovčku z okovanimi vogali. Topo je gledal na migetajoča okna in govoril: »Zdaj lahko storimo, kar želimo!« Gigijenišvili si je s studom ovažal roke, ki so smrdele po petroleju, in jih potem vsakkrat brisal ob hlače. Prvi ognjeni zubelj je bruhnil skoz okence za zračenje in, bruhajoč iskre, obližnil lesen napušč. Počilo je prvo steklo in se zvenče razletelo. Brezimna ženica je zatulila.

Konec vranjega GNEZDA

ognjem svoje premočnine. Zdaj je bil miren in je ravnodušno gledal, kako je ženica vlekla v svojo luknjo steklenico petroleja, drže jo na rokah kot otroka. Za previdno Mitričevo ravnanje je prvi zvedel državljani Gigijenišvili in si ga takoj razlagal po svoje. Na hodniku je stopil k Mitriču, ga zagrabil za prsi in grozeče dejal:

»Ali nameravaš požgati vso hišo? Zavarovalnino bi rad dobil? Misliš, da je Gigijenišvili tepec? Gigijenišvili vse razume.«

In strastni stanovalec se je še istega dne tudi sam zavaroval za veliko vsoto. Ob tej novici je Vranje gnezdo zajel strah. Lucija Francevna Pferd je z izbuljenimi očmi pridrla v kuhinjo.

»Zažgali nas bodo, ti malopridneži. Državljeni, jaz se grem še to minuto zavarovati, vi pa kakor veste in znate. Pogorela bom tako in tako, pa bom vsaj zavarovalnino dobila. Zaradi njih ne želim iti beračit.«

Druga dne so se zavarovali vsi stanovniki razen Lohankina in brezimne ženske. Lohankin je bral Domovino in ni ničesar opazil, ženica pa v zavarovanje ni verjela kot v elektriko ne. Nikita Prjahin je prinesel domov zavarovalno policjo z lila-stim robom in dolgo proti luči ogledoval vodene znake.

»Ali se to pravi, pomeni, da nam država gre na roko?« je mračno dejal. »Prebivalstvu izkazuje pomoč? No, hvala! Se pravi, da zdaj lahko storimo, kar želimo.«

Ko je spravil policjo pod srajco, se je Prjahin umaknil v svojo sobo. Njegove besede so povzročile tak preplah, da tisto noč v Vranjem gnezdu nihče ni spal. Dunja je povezovala stvari v culo, drugi podnajmniki pa so se spravili spat k znancem. Podnevi so vohljali drug za drugim in počasi nosili imetje iz hiše.

»Stirideset let je hiša stala,« je resno pojasnjeval Mitrič in hodil med množico sem pa tja, »pod vsemi oblastmi je stala, bila dobra hiša. Pod sovjeti pa je zgorela. Zalostna resnica, državljani.«

Zenski del Vranjega gnezda se je sprjel v eno samo kepo in ni odvrnil oči od nje. Topovski ogenj je bruhal že iz vseh oken. Včasih je ogenj izginil in tedaj se je zdelo, kakor da bi se potemnela hiša pomaknila nazaj ko topovska cev po izstrelu. In spet se je rdečerumeni oblak prikazal in svečano osvetljeval Limonsko ulico. Postalo je vroče. Poleg doma ni bilo več moči zdržati in družba se je pomaknila na nasprotni hodnik.

Samo Nikita Prjahin je še dremal na kovčku sredi ceste. Nenadoma pa je bos in strašen planil pokonci.

»Pravoslavni!« je rjul in si trgjal srajco. »Državljeni!«

Postrani ga je odneslo proč od ognja; pogljal se je v množico in, tuleč nerazumljive besede, začel kazati z roko na gorečo hišo. Množico je prešinil preplah.

»Otroka so pozabili,« je prepriljivo razlagala ženska v slamniku.

Nikita so obkrožili. On pa se je kopal z rokami ven in se prebijal k hiši.

»Na postelji leži,« je besno kričal Prjahin. »Pustite me, vam pravim!«

Po licu so se mu točile ognjene solze. Gigijenišvilija je mahnil po glavi, ker mu je zastavil pot, in planil na dvorišče. Čez hip je prihitel z lestvo v rokah.

»Ustavite ga!« je kričala ženska s slamnikom. »Zgorel bo!«

»Beži, ti pravim!« se je drl Nikita Prjahin, ko je prislanjal lestvo k steni in se branil fantov iz množice, ki so ga grabili za noge. »Ne pustim, da bi propadla! Duša mi gori!«

Brcal je in se vzpenjal h ka-dečemu oknu drugega nadstropja.

»Nazaj!« so tulili iz množice. »Kam rineš? Zgorel boš!«

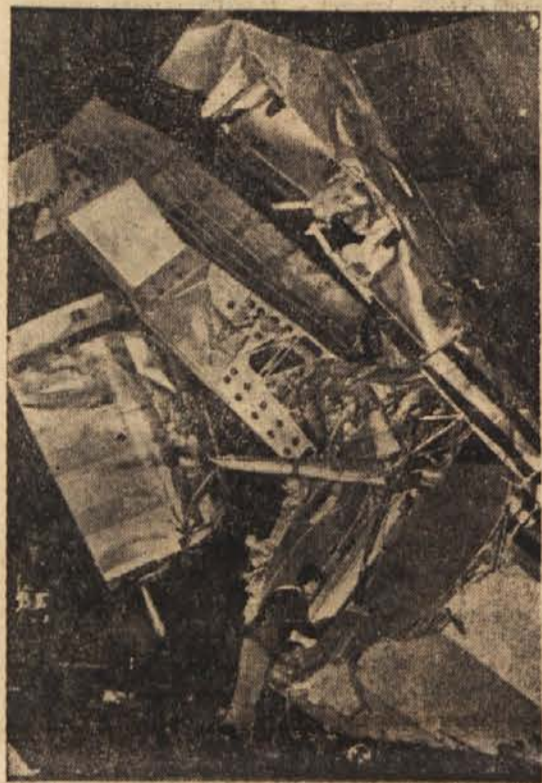
»Na postelji leži!« je gonil Nikita svojo. »Cela gos s četr-tinko žitnega žganja! Mar naj jo pustim propasti, pravoslavni državljani!«

Z nepričakovano spretnostjo se je Nikita ujel za okenski odtočni žleb in v hipu izginil; zračni tok ga je namreč potegnil noter. Njegove poslednje besede so bile: »Zdaj lahko storimo, kar želimo! Na ulico je legla tišina, ki sta jo pretrgala zvonjenje in tuljenje siren gasilskih voz. Na dvorišče so prihitali gasilci v trdih jadrovinastih oblekah s širokimi, modrikastimi pasovi.

Hip nato, ko je Nikita Prjahin izvršil v svojem življenju edinstveno dejanje, se je odločil od hiše goreč tram in belednil na tla. Streha se je s treskom razsula in se sesedla. Proti nebu je šinil goreč tram, ko da bi iz hiše izstrelili raketo na luno.

To je bil konec stanovanja številka tri, bolj znanega pod imenom Vranje gnezdo.

(Odlomek iz romana »Zlato tele«, ki je izšel te dni pri Državni založbi Slovenije v prevodu Ceneza Končavara.)

Ob pristajanju na pariškem letališču Orly je zgrešil pilot iz Tunisa prihajajočega letala zaradi goste megle pristajalno stezo. Letalo s 70 potniki se je prevrnilo. Na srečo je bila ena sama smrtna žrtev, 16 potnikov pa je dobilo hujše poškodbe.

Za dobro voljo

Rekli ste, da teče tok od bakra proti cinku...
»Da, da, od bakra proti cinku.«
»Glejte no, jaz pa sem vedno mislil, da teče od cinka proti bakru.«
»Ne, ne, od bakra k cinku, kot sem rekla.«
»Ali ste prepričani o tem?«
»Se je smehljaj Edison.«
»Nikar si ne domišljajte, da veste o elektriki kaj več kot jaz,« ga je dekle ošinilo z jeznim pogledom in se obrnilo k naslednjemu kupcu.

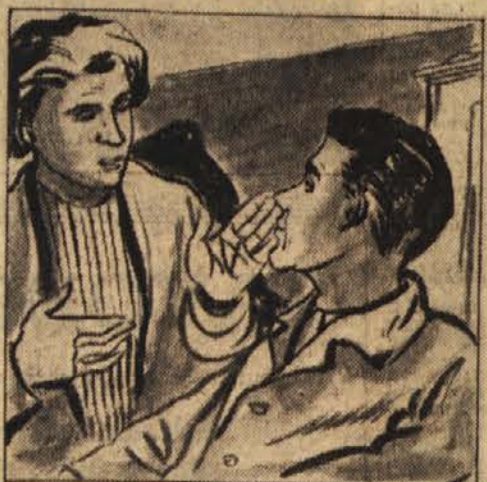
V Münchenu se vrstijo karnevali. Na taki predpustni pridelitvi so se zbrali tudi dvojčki in trojčki. Posnetek kaže najmlajšega udeleženca karnevala v naročju nastarejšega para dvojčkov. Starima je 81, malčkoma pa dobra tri leta.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ
MILAN MAVER

»Prav rada,« je rekla prodajalka. »Poglejte, tok teče tule od bakrene plošče k cinkovi...«
»Oprostite,« jo je prekinil izumitelj. »Včasih slabo slišim. Ali ste rekli, da teče tok od bakrene plošče proti cinkovi?«
»Seveda,« mu je odgovorila. »Bodem sem rekla, da...«
»Pocakajte, da razmislim!«

325

Zenska pa ga ni šla naznaniti policiji. Vrnila se je in povedala, da stojijo na vseh križiščih okrog vojašnice močne italijanske patrolje in legitimirajo vsakega sumljivega človeka. »Kaj boste storili zdaj?« ga je vprašala. »Pocakal bom še malo, da bo na cestah več ljudi, potem pa grem,« je mirno odgovoril Bojan. »Kam?« ga je začudeno vprašala ženska. »Brez skrbi,« je odvrnil Bojan, »če vem, kam.«

326

Zdani se je in ceste so se napolnile z ljudmi, ki so hiteli na delo, Bojan je v mislih določil, po katerih ulicah bo šel, da pride do stanovanja tovarišice Sonje, od koder je potem, ko bi dobil novo legitimacijo, nameraval v partizane. Ko je odšel, mu je ženska dala še težak kramp: »Dajte si ga na ramo, tako bo manj sumljivo.« Bojan si je naložil kramp, se zahvalil pogumni ženski in odšel.

327

Z naglimi koraki, kot da se mu mudi na delo, je stopal po cesti. Italijanska patrolja, ki ga je srečala, se ni zmenila zanj. V velikem loku se je izognil kasarni, v kateri je preživel toliko težkih dni. Na križišču, ki bi ga moral prečkati, je stala patrolja s strojnico. Za hip je omahoval, potem pa je z odločnimi koraki stopil proti vojakom, ki so pozorno ogledovali mimo-doče ljudi.

»Ali boš še nočoj pekla?«